

โครงการบริการวิชาการของวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ

เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม

1. ชื่อโครงการ โครงการบริการวิชาการของวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ

“เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม”

2. หน่วยงานรับผิดชอบ คณะกรรมการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ร่วมกับ ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

3. หลักการและเหตุผล

แผนปฏิบัติการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี ประจำปีการศึกษา 2563 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการให้บริการวิชาการแก่สังคม เป้าประสงค์ที่ 2 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนและสังคม ให้มีการช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง ได้มีการกำหนดให้ มีการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 1 รวมทั้งเพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐที่กำหนดให้ สถาบันการศึกษาจัดตั้งศูนย์พัฒนาความเป็นเลิศในด้านต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยราชธานีมีเป้าหมายในการเป็นศูนย์ พัฒนาความเป็นเลิศในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน

ประเทศไทยมีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 65 ของจำนวนประชากรทั้งหมด สถานการณ์ด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุไทยร้อยละ 95 มีความเจ็บป่วยด้วยโรคและปัญหาสุขภาพ ดังต่อไปนี้ โรคสมองเสื่อม ร้อยละ 45 โรค ความดันโลหิตสูง ร้อยละ 30 โรคเบาหวานร้อยละ 15 โรคเข่าเสื่อม ร้อยละ 8 เป็นผู้พิการ ร้อยละ 2 (รายงาน สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย, 2558)

ภาวะสมองเสื่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้สูงอายุ ผู้ดูแลและสังคม ซึ่งผลของอาการที่เกิดขึ้นทำให้สูญเสีย ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ต่างๆและขาดความมั่นใจในตนเองเนื่องจากการสูญเสียความสามารถในการรู้ คิด ตัดสินใจที่ซับซ้อน เมื่อเป็นสมองเสื่อมระยะแรก ต่อมาเมื่อมีอาการมากขึ้นจะทำให้ไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การเดิน การรับประทานอาหาร และนำไปสู่การช่วยเหลือตนเองไม่ได้ในที่สุด นอกจากนี้ปัญหาของอารมณ์และ พฤติกรรมเช่น ก้าวร้าว ซึมเศร้า และหวาดระแวง ยังส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ป่วยด้วยผู้ป่วยบางรายจำเป็นต้องมี การปรับเปลี่ยนชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ญาติผู้ดูแลยังได้รับผลกระทบจากการให้การดูแลผู้สูงอายุที่มีปัญหาสมอง เสื่อมโดยตรง เช่นเกิดความเครียดในการดูแล โดยเฉพาะในผู้ป่วยสมองเสื่อมที่มีปัญหาทางจิตใจ อารมณ์และพฤติกรรม ญาติผู้ดูแลจำเป็นต้องใช้เวลาในการดูแลผู้สูงอายุทำให้สูญเสียโอกาสในการทำงาน และมีรายได้ลดลง ผู้สูงอายุนับเป็น บุคคลที่เปี่ยมด้วยความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ แต่ภาวะสมองเสื่อมทำให้ผู้สูงอายุดังกล่าวไม่สามารถ ถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ให้กับคนรุ่นหลังได้ นอกจากนี้ภาวะสมองเสื่อมยังเพิ่มภาระการดูแลแก่สังคม เช่น การสูญเสีย เงิน ในการดูแลสุขภาพมาก ทำให้สูญเสีย รายได้ของประเทศชาติ เนื่องจากต้องมีการนำเข้ายาจาก ต่างประเทศที่มี ราคาแพง เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ร่วมกับ ภาควิชาการ พยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพในผู้สูงอายุเพื่อป้องกัน ภาวะสมองเสื่อมรวมถึงการส่งต่อและการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมแล้ว และต้องการตอบสนอง

นโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน จึงได้จัดโครงการ “การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม” ขึ้น เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชุมชนตลอดไป

4. วัตถุประสงค์

1. คัดกรองและสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อม
2. ส่งเสริมสุขภาพและส่งต่อผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม
3. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมได้รับการดูแลสุขภาพพระยะยาว
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน อผส./อสม.ให้สามารถดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมในชุมชนได้
5. เพื่อเป็นการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอน

5. กลุ่มเป้าหมาย

-ผู้สูงอายุในชุมชนใกล้บ้านนักศึกษา	จำนวน	88 คน
-ผู้ดูแลผู้สูงอายุ	จำนวน	60 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	148 คน

6. ตัวชี้วัด

1. ร้อยละ 100 ของผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรองภาวะสมองเสื่อม Thai Mini-Mental State Examination 2002 (TMMSE)
2. ร้อยละ 100 ของผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรองมีภาวะสมองเสื่อมทุกคนได้รับการส่งต่อและติดตามดูแลสุขภาพพระยะยาว
3. ร้อยละ 80 อผส./อสม. มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม
4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพของผู้เข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับดี 3.51 ขึ้นไป

7. การประเมินผล

- แบบคัดกรองภาวะสมองเสื่อม Thai Mini-Mental State Examination 2002 (TMMSE)
- รายงานการส่งต่อข้อมูล
- แบบวัดความรู้การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมสำหรับ อผส./อสม.
- แบบประเมินความคิดเห็นต่อคุณภาพการจัดโครงการ

8. สถานที่จัดกิจกรรม

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาจึงปรับรูปแบบการจัดโดยใช้กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุใกล้บ้านนักศึกษา

7. จัดโครงการส่งเสริม ป้องกัน ดูแล ผู้สูงอายุในชุมชนเกี่ยวกับภาวะสมองเสื่อม 7.1 ชุมชนบ้านด้ามพริ้ว 7.2 ชุมชนบ้านท่าบ่อ											คณะกรรมการ
8. ประเมินและวิเคราะห์ผลลัพธ์											คณะกรรมการ
9. สรุปผลการดำเนินการ และเสนอแนะ											คณะกรรมการ

11. วิทยากร

คณาจารย์ในภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

12. งบประมาณ

In cash

-ค่าอาหารว่าง (1 มื้อ x 15 บาท x 120 คน)	จำนวนเงิน	1,800 บาท
-ค่าอาหารกลางวัน (1 มื้อ x 40 บาท x 120 คน)	จำนวนเงิน	4,800 บาท
-ค่าอุปกรณ์และเอกสารประกอบโครงการ(20 บาท x 120 คน)	จำนวนเงิน	2,400 บาท
-ค่าป้ายไว้นิลและจัดสถานที่ (2 แห่ง x 400 บาท x 2 ครั้ง)	จำนวนเงิน	800 บาท
	รวมเป็นเงิน	9,800 บาท

IN Kind

-ค่าห้องในการจัดเตรียมโครงการ	จำนวนเงิน	2,000 บาท
-ค่าน้ำ	จำนวนเงิน	400 บาท
-ค่าไฟ	จำนวนเงิน	800 บาท
-ค่าเช่าโปรเจคเตอร์	จำนวนเงิน	600 บาท
-ค่าเช่าเครื่องเสียง	จำนวนเงิน	1,000 บาท
-ค่าเช่าเครื่องคอมพิวเตอร์	จำนวนเงิน	1,000 บาท
-ค่าเช่าเครื่องชั่งน้ำหนัก วัดความดันโลหิต	จำนวนเงิน	1,000 บาท
	รวมเป็นเงิน	6,800 บาท

เป็นงบประมาณทั้งสิ้น 16,600 บาท (หนึ่งหมื่นหกพันหกร้อยบาทถ้วน)

13. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองภาวะสมองเสื่อมทุกคน
2. ผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรองและมีภาวะสมองเสื่อมได้รับการส่งต่อและติดตามดูแลสุขภาพระยะยาวทุกคน
3. ผู้สูงอายุในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

(อาจารย์จารวี คณิตาภิลักษณ์)
ตัวแทนสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
ผู้เสนอโครงการ

(อาจารย์วนิดา สายทอง)
รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการแก่สังคม
ผู้เห็นชอบโครงการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวลักษณ์ โพธิ์ดารา)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
ผู้เห็นชอบโครงการ

**รายงานการสรุปผลการดำเนินงานตาม
โครงการบริการวิชาการเรื่อง “การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม”**

ผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ร่วมกับ สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

วันที่จัดกิจกรรม วันที่ 10-20 พฤษภาคม 2564 เวลา 8.30-12.00 น

สถานที่จัดกิจกรรม ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ใกล้บ้านนักศึกษา

ความสำเร็จของการดำเนินงานเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ลำดับ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	ผลที่ได้	การบรรลุเป้าหมาย	
				บรรลุเป้าหมาย	ไม่บรรลุเป้าหมาย
1	ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการประเมินภาวะสมองเสื่อม	100	100	✓	
2	ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันภาวะสมองเสื่อม	100	100	✓	
3	ผู้เข้าร่วมโครงการความรู้ในการป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม	ร้อยละ 80	90	✓	
4	ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการเข้าร่วมโครงการ	อยู่ในระดับดี 3.51 ขึ้นไป	4.44		
5	นักศึกษาได้บูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนพยาบาลอนามัยชุมชน	อยู่ในระดับดี 3.51 ขึ้นไป	4.45	✓	

การบรรลุวัตถุประสงค์

กลุ่มเป้าหมายได้รับการคัดกรองภาวะสมองเสื่อม แ และได้รับการส่งเสริมป้องกันการเกิดภาวะสมองเสื่อม รวมทั้งให้ความรู้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นผู้สูงอายุและญาติในการดูแลตนเองหรือญาติเพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อม และเป็นการบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน

ผลที่ได้จากการดำเนินการ

1. ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 88 คน และได้รับการประเมินภาวะสมองเสื่อมทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100
2. ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 88 คน ได้รับการส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันภาวะสมองเสื่อมคิดเป็นร้อยละ 100
3. ญาติหรือผู้ดูแลมีความรู้เกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมโดยทำแบบทดสอบความรู้ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือผ่าน 6 ข้อ ใน 10 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 90
4. ผู้เข้าร่วมโครงการมีคะแนนความพึงพอใจต่อคุณภาพโครงการเท่ากับ 4.44 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน
5. นักศึกษาได้บูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนมีความคิดเห็นต่อผลสำเร็จของการบูรณาการในด้านความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากโครงการ 4.45จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน

วิธีการดำเนินการ (P D C A)

มีวิธีการดำเนินการและมีกิจกรรมดังนี้

1. **ขั้นวางแผน (P)** มีการดำเนินงานดังนี้
 - 1.1 คณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคม คณะพยาบาลศาสตร์ สำรวจความต้องการในการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้สูงอายุในพื้นที่ใกล้บ้านนักศึกษา
 - 1.2 ผู้รับผิดชอบโครงการเขียนโครงการนำเสนอต่อคณบดี คณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อของบประมาณการดำเนินโครงการ
2. **ขั้นดำเนินการ (D)** มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ตั้งรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานดังนี้
 - 2.1 ประสานงานกับทุกหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 เตรียมสถานที่ เอกสาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้เพียงพอและพร้อมใช้
 - 2.3 ประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบ
 - 2.4 จัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคม
3. **ขั้นประเมินผล (C)** มีการดำเนินการดังนี้
 - 3.1 ดำเนินประเมินผลโครงการตามแบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการของชุมชน และแบบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในเด็ก และการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย
 - 3.2 จัดประชุมคณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อประเมินโครงการ
 - 3.3 สรุปผลการประเมิน
4. **ขั้นปรับปรุง (A)**
 - 4.1 นำผลการประเมินโครงการ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคม คณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการบริการวิชาการแก่สังคมอย่างต่อเนื่องในปีการศึกษาต่อไป

ระยะเวลาดำเนินการ มีรายละเอียดระยะเวลาในการดำเนินการ เดือนมกราคม 2564 ดังนี้

ขั้นการวางแผน

คณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมประชุมปรึกษา สำรวจพื้นที่เป้าหมายรวบรวมข้อมูลและเขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติโครงการช่วงเดือนเมษายน 2564

ขั้นการดำเนินการ

1. จัดเตรียมความพร้อม (ประชาสัมพันธ์ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานเรื่องสถานที่ และเตรียมอุปกรณ์)

20-30 เมษายน 2564

2. ดำเนินการตามที่กำหนดในโครงการ 10-20 พฤษภาคม 2564

ชั้นประเมินผล

1. ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการ 10-20 พฤษภาคม 2564
2. ประเมินภาวะสุขภาพและพัฒนาการ
3. การดูแลพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน 10-20 พฤษภาคม 2564
4. ศึกษาผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค 10-20 พฤษภาคม 2564
5. สรุปผลการดำเนินงานโครงการและรายงานผล 25 พฤษภาคม 2564

ชั้นปรับปรุง

1. ประชุมคณะกรรมการบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อนำผลการประเมินตามโครงการมาพัฒนาการจัดโครงการอื่นต่อไป พฤษภาคม 2564

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามถึงประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลต่อการประเมินผลการเรียนแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโครงการ

ชื่อโครงการที่ทำการประเมินชื่อ.....โครงการบริการวิชาการของวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ.1

เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม

ลักษณะการบูรณาการ

การเรียนการสอน รายวิชา.....ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ.....

หัวข้อที่บูรณาการเรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันและดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม
นศ. ชั้นปีที่.....3.....

กิจกรรมนักศึกษา

1.กิจกรรมการประเมินภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ ใช้แบบประเมินภาวะสมองเสื่อม ได้แก่-
Thai Mini-Mental State Examination.2002.(TMMSE)

2.กิจกรรมเพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อมและการให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ

3.กิจกรรมการฝึกทักษะในผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม ประกอบด้วยกิจกรรม.3.ระยะ

4. กิจกรรมการฝึกทักษะผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม และการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการดูแล
ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม.....ประกอบด้วย

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

1. เพศ หญิง จำนวน 88 คน ร้อยละ 100

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรี..... ชั้นปีที่.....3.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อผลสำเร็จของการบูรณาการในด้านความรู้ ประสพการณ์ที่ได้รับจากโครงการ

ลำดับ	รายละเอียดการประเมิน	ค่าเฉลี่ย
1	กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เรียน	4.44
2	การร่วมกิจกรรม ทำให้มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนมากขึ้น	4.70
3	ได้รับประสบการณ์ตรงหรือได้เรียนรู้วิถีชีวิตของผู้คน จากการได้ฝึกปฏิบัติร่วมกับอาจารย์	4.45
4	ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ นอกเหนือจากตำราและการเรียนในชั้นเรียน	4.50
5	สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้	4.60
6	การร่วมกิจกรรมทำให้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.35
7	การร่วมกิจกรรมช่วยให้เรียนรู้การทำงานเป็นขั้นตอน	4.16
ค่าเฉลี่ย		4.45

ข้อเสนอแนะ

- ได้ลงพื้นที่ และฝึกการทำงานร่วมกันประสานงานกับคนในชุมชน
- ได้ฝึกแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพราะบางครั้งต้องปรับจากทฤษฎีที่เรียนในห้อง
- ได้ลงมือปฏิบัติจริงในการประเมินภาวะสมองเสื่อมทำให้เข้าใจวิธีการประเมินมากขึ้น

